

IZHAJA VSAK DAN

tači ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. jutraj. Posamične številke se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele številke po 5 nvd. (10 stot.).

OBELASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm, smatrnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema inšerlatni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in utočljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kros 2-20, za pol leta Kros 2-10.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Neprilagojena pisma se ne sprejemajo in ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik koncesije lista „Edinost“: Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti številka 18.

Polno-hranilni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Za bližajočo se ljudsko štetje dne 31. decembra 1910

ponovi podpisano „Politično društvo EDINOST“ TEČAJ za one društvene zaupnike in prijatelje, kateri bodo hoteli pomagati našemu slovenskemu ljudstvu v mestu in okolici z nasvetom ali dejansko pomočjo pri izpolnitvi naznanilnic. Vsi oni, ki so dobre volje pomagati pri delu, naj se udeležijo tega tečaja, ki bo dne 16. in 17. novembra 1910 zvečer od 8. ure naprej v prostorih Ciril-Metodove šole pri sv. Jakobu v ulici Giuliani. Pozivljamo vse one, ki niso imeli prilike obiskati tečaja v „Tržaškem podpornem in bralnem društvu“, naj se gotovo udeležijo tega tečaja.

ODBOR

Političnega društva „Edinost“.

BRZOJAVNE VESTI.

Poroka princa Napoleona s princesinjo Klementino.

MONCALIERI 14. Civilna poroka princa Viktorja Napoleona s princesinjo Klementino se je vršila v bogato okrašen veliki dvorani prvega nadstropja kraljeve palače. Počel je zaročenca župan iz Moncalieri vit. Trotti. Priče na poroki so bile: Grof Salemi, markiz Cesone Ferrero di Cambiano, conte Megri di Lampone, conte Balbo Bertone di Sambony. Princ Viktor Napoleon je bil v črni obleki z redom na prsih. Navzoči so bile nadalje, kraljica mati Margarita, princesinja Klotilda, princ. Leticija, vojvoda Aosta, grof Turinski, vojvoda Abruški, vojv. Genoveški, princ Salemi, princ Louis Napoleon, vojvoda Ligne in princ Filip Saško-Koburg-Gotaški. Župan je podaril nevesti krasen šopek iz orhidej. Zlato pero, s katerim je bila podpisana ženitvena pogodba, je mesto Moncalieri podarilo novoporočencema. Nato so se visoki gostje podali v dvorno kapelo, kjer je ob obilni asistenci izvršil cerkevno poroko mons. Masera, škof iz Biele. Na desni zaročencev je stal vojvoda Aosta kakor zastopnik italijanskega kralja in vojvoda Ligne kakor zastopnik belgijskega kralja, na levi princ Louis Napoleon in princ Filip Saško-Koburg-Gotaški, vsi štirje kakor priče cerkvene poroke. Po poroki so se vsi podali v zeleno dvorano, kjer so došli gostje čestitali novoporočencema. Kraljica mati je nato takoj odpotovala.

Kongres ogrskih katolikov.

BUDIMPEŠTA 14. Včeraj je bil odprt kongres ogrskih katolikov, ki bo trajal tri dni. Kongres je otvoril grof Emil Szegegyi. V svojem pozdravnem govoru je omenil moderne struje, ki so nevarne za cerkev, vero in domovino. Kritikal je moderni tisk ter povabil mladino, naj se bori proti modernizmu.

Lev Tolstoj.

MOSKVA 14. Glasom semkaj dospelih vesti se nahaja Tolstoj v ženskem šarmantskem samostanu v kaluški guberniji.

KALUGA 14. Glasom zadnjih avtentičnih vesti je grof Lev Tolstoj dne 11. novembra s svojim zdravnikom dospel v optinski samostan in je obiskal svojo sestro v 12 vrst oddaljenem nunskem samostanu. Tolstoj je obljubil, da se vrne v optinski samostan.

Največa vojna ladja.

LONDON 14. Kakor poročajo listi, razpisuje admiraliteta gradnjo vojne ladje, ki

PODLISTEK.

Koncert C. M. podružnice.

Pri koncertu dne 19. t. m. bo pela g. Dev-Costaperaria sledeče pesmi: V. Mirk „Kateri Kerub...“, O. Dev „Kanglica“, A. Lajevic „Mati in dete“ in E. Adamič „Otroške pesmi, a) Božji volek, b) Uspavanka, c) Jezdec. Pri izbiri pesmi vodila je gospe pevko misel, podati občinstvu šopek pesmi iz otroškega življenja. Izbera dokazuje, da gospe Costaperaria združuje plemenit ukus s finim razumevanjem naloge, ki si jo je stavila. In res si ni možno misliti bolj priličnih pesmi za koncert podružnice C. M., katera družba vendar v prvi vrsti skrbi za otroke, nego so pesmi iz otroškega življenja. Zato iskreno pozdravljamo to srečno misel gospe pevke.

Izmed vseh zgoraj navedenih pesmi zavzema prvo in najodličnejše mesto pesem A. Lajevica, — našega slovenskega Wolfa

bo večja, hitrejša in močnejša nego katerakoli ladja angleške flote. Nova ladja nadkrili celo oklopnega križarja „Lion“, imela bo 26.000 ton, dolga bo 720 čevljev in bo imela hitrost 30 pomorskih milj. Oklopní križar „Lion“ ima 26.500 ton., je dolg 608 čevljev in ima hitrost 28 vozlov.

Turčija.

CARIGRAD 14. „Tanin“ poroča, da bo znašal primankljaj proračuna za prihodnje leto 6¹/₂ mil. turških funtov.

CARIGRAD 14. Danes je bilo v navzočnosti sultana, princev in diplomatskega zbora odprto parlamentarno zasedanje. Prestolni govor je prečital veliki vezir. — Ahmed Riza je bil izvoljen predsednikom, mladoturk Hauri Suleiman Bosdani pa podpredsednikom.

Plenarna seja avstrijske delegacije.

DUNAJ 14. Predsednik Glombinski je otvoril sejo ob 10-30 uri dopoldne. Delegacija je nadaljevala razpravo o bosanskem kreditu. — Delegat Lecher je branil skupnega finančnega ministra Buriana in predlagal, naj delegacija ne vsprejme grajevinkega predloga, ki ga je delegat Šušteršič stavil proti Burianu. — Delegat Baernreither je govoril o bosanskem železniškem vprašanju. Zveza monarhije z Dalmacijo se ne sme postaviti pod ogrsko gospodstvo, marveč varovati je treba obojestranske interese.

Govorili so potem del. Kozłowski, Udržal in Mandić, ki je začel svoj govor hrvatski in je potem nadaljeval nemški. Govornik je izjavil, da se glede ureditve državnopravnih razmer Bosne in Hercegovine strinja z nazori trializma. Merodajni faktorji naj ne zamudijo, da rešijo zelo aktualno jugoslovansko vprašanje. Zaključil je, da je izgubil zaupanje do bar. Buriana in da bo zato glasoval proti proračunu.

Nato sta govorila še skupni finančni minister bar. Burian in del. Schlegel, nakar je bila razprava prekinjena. Prihodnja seja v sredo.

Razmerje med Avstrijo in Italijo.

Trst, 14. nov.

V letošnjem zasedanju delegacij se gošpodje delegati izredno mnogo bavijo z razmerjem med Avstrijo in Italijo. Vsi doseđani govorniki so konstatirali, da to razmerje nikakor ni tako prirčno, kakor navadno govori grof Aehrenthal. Vzlic temu „prirčnemu“ razmerju se Italija kakor tudi naša država neprenehoma obožujeta. Zato se je mnogo govorilo o tem, kako napraviti to razmerje, ki je prirčno samo na — papirju. Razni so nasveti, ki so jih stavljali delegatje. Eni trdijo, da ni med Avstrijo in Italijo pravega vzroka za medsebojne sovražnosti, zato naj se potom pogodbe omeji oboževanje. To zahtevajo zlasti Masaryk in socialisti. Zopet drugi, med katere spada tudi dr. Šušteršič, so bolj bojoviti in pravijo, da se moramo zavarovati proti Italiji samo z novimi dreadnoughti. Seveda g. Šušteršič ne vprašuje po tem, kje se bo jemalo sredstva za to. Nekateri in v prvi vrsti italijanski delegatje so mnenja, da je treba dati Italijanom univerzo v Trstu, ter jim napraviti v tej državi življenje prijetno, potem ne bodo vedno škilili čez mejo. Skratka: vsi iščejo in predlagajo ono zdravilo, o katerem mislijo, da ozdravi bolezen, ki kakor črv gloda na dobrem razmerju s sosednjim kraljestvom.

— *Mati in dete.* Lajevic je taka silna individualnost, da ga po prvem akordu vsake njegove skladbe ni možno zamenjati z nikomur drugim. On hodi svoja, trnjeva pota, kamor mu je le iz teška slediti; zato je do danes navzlic temu, da ga smemo s ponosom imenovati največjega med jugoslovanskimi skladatelji, še malo poznan, a tisti, ki smo se ga oklenili z ljubeznijo, čislamo in občudujemo ga tembolj.

Pesem, ki jo poje g. Costaperaria, ima sledeče besedilo:

MATI IN DETE.

(Majkov — Cv. Golar.)

„Mati, kaj solziš se vedno za umrlo sestro?“
Saj je pač v nebeškem raju, ah, tam je prečarobno!“
„Da, zdaj je v nebeškem raju...“
Toda, ah, v nebesih, glej, ni metuljev ji, ne rožic, niti mehkih trat in mej.“
„Ali mati! V divnem zboru angelj sladko pojo, in iz zarje temnorodne stopa polnoč raz nebo.“
„Vendar, dete nima majke, ki se z okna nanj smehlja, kadar z rožami, metulji v polju zlato se igra.“

Da ta bolezen res ekzistira, tega ne bo mogel utajiti nihče, najmanj pa Aehrenthal. Ravno tako je resnica, da se je razmerje do Italije v zadnjem času vzlic vsem izjavam in sestankom ministrov zelo, zelo ohladilo. Med tem, ko si ležita Nemčija in Avstrija ob vsaki priliki v objemih, se na tretjega zavznika popolnoma pozablja. A ne samo to, v osrčju države, na cesarskem Dunaju, zahteva podžupan tega mesta dr. Porzer, naj se vspostavi papeževo državo, kar pa bi se moralo zgoditi le na razvahnih italijanskega kraljestva. — Naravno, da taka izzivanja v Italiji ne morejo uplivati pomirjevalno.

Delegatje so si torej v tem edini, da mora priti jasnost v razmerje med Avstrijo in Italijo. Edini so si tudi v tem (ako izvajamo par bojovnih petelinov, ki bi hoteli vojno na vsak način), da je treba eventualna navskriza poravnati mirnim potom. — Kako stališča naj pa zavzamemo napram temu vprašanju mi Slovani in še posebno primorski Slovani? Ali naj pihamo tudi mi v rog miru in sprave? Naravno je, da se že s humanitetskega stališča ne moremo strinjati z onimi, ki o vsaki priliki rožljajo z orožjem in kličejo dreadnoughte na pomoč. Je vse lepo in dobro, ako ima naša država velikanske oklopnice in najmodernejše topove, a vprašati se moramo, koliko časa bo trajalo še to, kje se bo jemalo sredstva za pokrivanje vedno naraščajočih stroškov za armado in mornarico? Živimo v Avstriji v zelo kritičnih časih. Draganja je dosegla že tako višino, da je jela ljudska potrpežljivost že pešati. Tuji potniki, ki potujejo po naši državi, potrjujejo soglasno, da je Avstrija ena najdražjih držav v Evropi.

Poreče morda kdo: pogledjte Nemčijo, ki troši za vojaške svrhe mnogo več, nego Avstrija, a vendar vlada tam blagostanje. — Res je. Ali pomisliti moramo, da ima Nemčija zaklade še iz leta 1871, ko so vsled zmage nad Francozi pripeljali na Nemško kar pet milijard vojne odškodnine. Razun tega je treba pomisliti, da obvladuje nemška industrija svetovni trg, da je narodno bogastvo nemškega naroda neizmerno. Sicer pa občutijo tudi na Nemškem vedno težja vojaška bremena; in lok, ako je prenapet, mora počiti tudi tam.

Za vojno se torej ne moremo navduševati. Ostaja mirna rešitev problema. Italijani in „Neue Freie Presse“, ki se včasih rada zavzemlje za nje, so mnenja, da naj vlada ugodi vsem zahtevam Italijanov, naj jih ne „zatira“ in naj ne „favorizira Slovanov!“

Ko se to zgodi, potem da izginejo vsi pojavi iredentizma. Italijani da se bodo počutili srečne v naši državi in ne bodo škilili čez mejo. Tako pravijo. Mi pa smo prepričani, da tudi, če bi vlada danes Italijanom vse dovolila, kar zahtevajo, če jim da tudi univerzo v Trstu in ne vemo še kaj, iredentizma s tem ne spravi s sveta. Ideal Italijanov, združiti se z materjo Italijo, bo gori v njihovih srcih še dalje, če se jim tudi izpolnijo vse zahteve.

Ako tudi to stremenje pobijamo radi svojega narodnega interesa, ga moramo vsaj razumevati.

Sicer pa smo že stokrat ovrgli trditve Italijanov, da so oni zatirani. Kako so zatirani, občutimo mi dan za dnevom na lastni koži. Če bi tudi vlada Italijane še bolj favorizirala in nas še bolj zatirala, vendar bi se — o tem smo prepričani — vsled tega razmere med Avstrijo in Italijo prav nič ne zboljšale. Italiji vsled tega ne preide apetit

Težko in globoko melanholičnemu besedilu je analogna tudi Lajevičeva glasba. Pritajena in neutolajna duša blodi v motnih akordih za izgubljenim detetom. Ves sprev je pridružen, le sem tam razveneva hipna resignacija, a konec tam vendar ne prinaša odrešilne terce. Čarobno, kakor o nebeškem raju menjajo barve pesmi, trdno, apatično pa sprev le tišči k solzni zemlji, četudi nam v srednjem delu s harfimi glasovi slika sladko petje božjih angeljev.

Glasba je priprosto muzikalno izobraženim poslušalcem težko umljiva, saj je izliv tako kompliciranega duha, kakor je duh Lajevičev; tem globlji vtis pa mora zapustiti onim, ki jim prodre v srce. Lajevic ni in ne more biti popularen, ker popularnost je znak srednje nadarjenosti in povedati se mora, da Lajevic sme smelo stopiti nad marsikatero slavljeno nemškega in tudi drugorodnega skladatelja.

Očitno nasprotna Lajevičevi je O. Devova muza. Tam zaprta v temno obleko do podvratu z resnim, s ketičnim obrazom, tu lahkokrila, razposajena in vesela deklica. Dev ubira struno, ki najde odmeva v vsakem veselem in poštenem srcu, ki je jasna

do „neodrešenih“ dežel. Vlada naj bi že enkrat spoznala, da najde zanesljivo oporo zgolj pri jugoslovanih, ako bo pravično postopala z njimi. Seveda, dokler bo uprizarjala razne „veležadajniške“ procese, dokler bo naša diplomacija ponarejala falzificirane dokumente, dotlej morajo jugoslovani izgubiti vsako zaupanje v tako vlado in tudi v državo. Najboljše varstvo proti Italiji niso samo dreadnoughti, marveč v prvi vrsti močna Jugoslavija, pravično postopanje z jugoslovani in zlasti primorskimi Slovani. Kakor smo navdušeni za mir, ne bomo mogli nikdar dovoliti v tako mirno poravnavo z Italijo, da bo Avstrija kupovala ta mir z našo kožo, kakor je delala doslej. — Tisti „višji oziri“ morajo enkrat izginiti, sicer nam je ljubša odkrita vojna, nego gnil mir.

„Pedagog“ Peerz v Corico?

(Iz učiteljskih krogov na Primorskem.)

Sobotni „Slov. Narod“ nas je iznenadil. Glasoviti Peerz, profesor na ljubljanskem učiteljskišči in okrajni šolski nadzornik v Kočevju, mož, o katerega „vzgojnem“ delovanju pri — odraslem žensstvu so od letošnjega poletja sem razni nemški in slovenski listi pripovedovali jako čedne anekdote, ta mož, obenem vladi jako na srce prirasel Nemeč, je postal konečno v Ljubljani — nevzdržljiv ter je baje dobil migljaj, naj si poišče drugo mesto za svoje „pedagoško“ delovanje.

Ni čuda, da je gospodine Peerz precej pogledal na solnčni jug, ki je sploh vir njegove slave; zakaj bi ta solnčni jug ne bil tudi njegov refugium peccatorum? Saj je znano, da je Peerz na Goriškem položil (pa ne prašajte, kako!) mal izpitek iz slovenščine, kateri izpitek mu je pripomogel do mastne službe c. kr. profesorja v Ljubljani; Znano je tudi, da je ta mož oče ideje nemškega „Südheima“ v Lovrani, s katero idejo se je poslavil med avstrijskim nemškim učiteljstvom ter obenem postavil mal stebriček k nemškemu mostu do Adrije. Torej dvakrat se je njegov kočevsko-krošnjaški načrt posrečil, zakaj se ne bi tretjič? Saj je Primorska priznana domena raznih nemških poklicanih in nepoklicanih pedagogov nižjih in višjih šol in zakaj bi se ljubemu Peerzu ne posrečilo, da pride na edino slovensko žensko učiteljsko, — na zavod, na katerem doslej med profesorji še ni bilo Nemca! To bi bila tudi velika za sluga za nemštvo in razni Maliki in Dobernigi ter pogoreli ministri Schreinerji in drugi bi možu tak vspeh visoko zaračunali ter mu o priliki preskrbeli visok stolec c. kr. deželnega šolskega nadzornika, ali pa vsaj „pedagoškega“ izvedenca v ministerstvu. O tej zadnji sinekuri mož že davno sanja. Ali je morda s svojim „delovanjem“ na Kranjskem hotel dokazati svojo posebno kvaliteto za to? Vse možno, ker Nemcu, ki se poti med Slovenci, se šteje vse v prilog — bodi dobro, bodi slabo! Ali kraj vsega tega se tu nadejamo, da vlada vendar malo pomisli, predno Peerza pošlje v Gorico, kajti konečno primorska učiteljska vendar niso za to, da se tja pošilja ljudi, ki so v Ljubljani postali „unhaltbar“ in to zaradi takih lastnosti, ki jih ima Peerz. Bil bi to drugi slučaj, da bi poslali iz Ljubljane v Primorje „pedagoga“, ki je prišel v navskriž z moralno. Tu še ni pozabljeno, kako je pred kakimi 14 leti prišel v Koper neki v Ljubljani na ženskem učiteljskišči preveč — „naturalistično“ vzgajajoč glasbenik nemškega rodu! Imamo dosti z enim takim poskusom, po-

in sladkodoneča, ki pa ji ne manjka tudi dramatične sile. Tesno se oklepa besedila. Lastno ji ni filozofsko razmišljanje. Dev je napisal mnogo solospjevov, vendar pa se mi zdi „Kanglica“ izmed vseh najprirčnejša; dokler ne slišim — druge njegove. Značilna za Deva je izbira pri besedilih. On ne komponira krvavih in nekrvavih romanov, razmišljajočih sonetov in suhoparnih „vircajlerjev“; njegov repertorij obseza po večini romantičnosladke snovi, prirčnovesele ali mirnootožne pesmi. Zlasti ljubi mladega Zupanciča. „Kanglica“ je dokaz temu.

Tu besedilo:

KANGLICA.

(O. Zupancič)

Deklica šla je po vodo z lepo srebrno kanglico. Zora na nebu je sevala, ptičica v logu pevala. Jagoda zrela nudi se: „Aj, le za hip pomudi se!“ „Jagoda rdeča, dober dan!“ Ali moj bratec je bolan, in on ozdravel prej ne bo, da mu prinesem z vrelo vodo, deklica moram zajeti jo predno še solnce obaveti jo!“ „Mladno vodice zajela je, hitro domov odhitela je.

sebo, ko vidimo, da se takim ljudem pri nas izredno dobro godi, ker so kakor Nemci vedno na solcu vlade. Če ne morejo doseči drugega, dosežajo kak časten naslov. — Sicer pa mislimo, da je čas, da bi začela vlada upoštevati naše zavode tudi v narodnem oziru ter nameščati na njih le ljudi, ki so res Slovenci, da niti ne govorimo o Nemcih, katerih imamo že dosti na gimnazijah in realkah ter državnih ljudskih šolah. Slovenski učiteljski naraščaj na Primorskem naj vzgojujejo možje Slovenci, ne pa kaki vetrnjaki, ki so morda celo morali od drugod iz — izvestnih vzrokov! Menda smejo goriški Slovenci vendar pričakovati, da delujejo v Gorici taki slovenski učitelji, ki jih tudi ljubezen veže do učencev. Nemški naval na Gorico je prehud, da bi smeli še v naših vrstah trpeti tako žaljenje slovenskega elementa v Gorici. — Članom deželne šolskega sveta v Gorici in c. kr. vladi konečno priporočamo, naj dobro premislijo slučaj Peerza ter naj eventualne vloge čednega gospoda odložijo ad acta.

Deželni zbor tržaški.

Predseduje 1. podpredsednik dr. Ricchetti, ki je otvoril sejo ob 7. uri zvečer.

Posl. Lucateli je interpeliral radi prevelikega števila koncesij za prodajo alkoholnih pijač, ki jih daje namestniški svetovalec — Slovencem iz Kranjske in Hrvatim iz Dalmacije. Interpelant je izračunal, da pride v Trstu na vsakih 70 oseb po en vinoč oziroma žganjetoč.

Sprejet je bil načrt zakona, s katerim se pooblašča dež. odbor, da pri zakonskih načrtih, ki so bili in ki bodo sprejeti v tem zasedanju, napravi nebištevne premembe, ako bi to bilo potrebno za sankcijo zakonov.

Puecher je predlagal da se sprejme k že sprejetemu zakonskemu načrtu glede davka od prirastka inepremičnin dostavek, da se ima porabiti dohodek iz novega davka v svrhu, da se pospeši stavbeno gibanje v mestu in v prvi vrsti v to, da nakupi občina zemljišča, ki so namenjena za stavbišča.

Podpredsednik dr. Ricchetti je izjavil, da izroči Puecherjev predlog v smislu pravičnika dež. odboru in da pride isti na dnevni red prihodnje seje.

Dr. Wilfan je protestiral proti podpredsednikovu tolmačenju pravičnika, da se mora vse predloge vročiti najprvo dež. odboru. To da velja le glede zakonskih načrtov, a glede drugih predlogov, ki izidejo iz srede poslancev, mora imeti dež. zbor pravico, da razpravlja in sklepa takoj, ker bi bil sicer to mutast dež. zbor.

Podpredsednik dr. Ricchetti je odgovoril, da neče trditi, da je njegovo mnenje pravo in on da spoštuje vsako mnenje, a Puecherjev predlog smatra kakor dodatek k že sprejetemu zakonskemu načrtu in zato izroči istega dež. odboru.

Posl. Brochi je izjavil da bo storil v podrobni razpravi neke premembe, ker treba določiti natančno pravico in dolžnosti posestnikov hiš in zemljišč in ne, kakor določa predloženi načrt, ki prepušča mestnemu svetu, da določa od časa do časa gotove norme. Njemu, kakor Juristu se zdi to preveč nevarno, ker bi pri mestnem svetu utegnile tu pa tam delovati strankarski in drugi oziri. Tudi bi bil položaj posestnikov preveč negotov, ko bi si ne bili popolnoma na jasnem glede svojih pravic in dolžnosti.

Ing. Luzzatto je izjavil, da podpiše popolnoma izvajanja dr. Brochi-ja. Očital je bivšim mestnim administracijam, da so mesto popolnoma zanemarile, ker niso preskrbele za primeren stavbeni red in načrt za regulacijo mesta.

Dr. Puecher je rekel je tu zopet tipičen slučaj, ko so interesi posamezne kaste v navskrižju z interesi celokupnosti. Brochi in Luzzatto da sta govorila le z interesnega stališča hišnih posestnikov. A zakon treba smatrati z občega stališča in ne s stališča

interesov kake posamezne kaste. Splošnosti bo pa zakon koristil. Pod socijalističnim režimom bi vsega tega ne bilo treba, ker bi ne potrebovali nikakega stavbenega zakona. (Smeji).

D. Wilfan meni, da je naravno, da se pojavljajo pri vsakem novem zakonu navskrižni socijalno-politični interesi. Priznava, da je treba vsako predlogo smatrati s stališča splošnih interesov. To ni bilo treba povedati še-le dr. Puecherju. Sicer je pa dr. Puecher v navskrižju sam s seboj, ko vendar on sam priznava, da zastopa le interese organiziranega delavstva. Pozabil pa je popolnoma, da imamo v okolici male posestnike, ki so tudi delavci, in ki dostikrat nimajo drugo, kakor ono hišico. To so tudi proletarci, za katerih interese treba skrbeti. Malo več objektivnosti bi „onorevolu“ dr. Puecherju torej vsekako ne škodilo. — Pridružuje se deloma izvajanjem dr. Brochija in Luzzatto ter izjavlja, da je v čast večini, da ima v svoji sredi moža, kakoršen je dr. Luzzatto, ki je priznal odkrito grehe prejšnjih administracij v zadevi regulacije mesta in stavbenega zakona ter izraža nado, da se najde končno v tej večini tudi mož, ki bo priznal tudi grehe dosedanjih občinskih administracij tudi na drugih poljih, n. pr. na polju šolstva in ljudske izobrazbe onih občanarjev, ki niso italijanske narodnosti.

Glasoval bo za to, da se preide v podrobno razpravo, a si pridržuje pravico, da bo stavil primerne preminjevalne predloge.

Nato je podpredsednik dr. Ricchetti pretrgal razpravo in zaključil sejo ob 9:45 zvečer. Prihodnja seja jutri ob 6:30 zvečer.

Dnevne novice.

Beg grofa Tolstega. Poročali smo že v brzojavkah o begu slavnega ruskega pisatelja in filozofa grofa Tolstega. — Sedaj je znano, kje se nahaja. Pred odhodom iz Jasne Poljane je ženi zapustil sledeče pismo: „Življenje teži na meni. Odslej hočem živeti v samotji, ker mi je postalo življenje v uživanju nezno. Svoje zadnje dneve hočem prebiti med ljudmi, zadetimi od usode in nočem se vrniti v Jasno Poljano“.

Neverjetno se zdi, da bi bil Tolstoj odšel v kak samostan, ker je, kakor znano, izobčen iz pravoslavne cerkve. — Splošno vlada mnenje, da ga je pregovoril njegov zdravnik Makovecky, naj se poda v samoto.

Vest o Tolstojevem begu je vzbudila pri kmetih njegovega zemljišča in okolice veliko razburjenje, ker je bil neskončno priljubljen.

O Tolstojevih nazorih in o njegovem življenju povemo kaj več jutri.

Domače vesti.

Novi ravnatelj goriške gimnazije. — Cesar je imenoval profesorja na prvi državni gimnaziji v Ljubljani, dra Josipa Tomiča, ravnateljem državne gimnazije v Gorici.

Za preosnovo mornariške uprave. Naprošeni od kompetentne strani podajamo tu glavne momente iz članka, ki ga je prinesla „Rivista“ o naši mornariški upravi. —

Atmosfera na mornariški upravi že več let ni bila posebno zdrava; sedaj pa, po imenovanju sedanjega načelnika mornariške sekcije v ministerstvu za trgovino, je bolezen zelo shujšala.

Svojeodno se je govorilo o ustanovitvi posebnega „tržaškega oddelka“ pri ministerstvu za trgovino. Ali veter, ki nam sedaj veje z Dunaja, je slabši. Mesto rečenega oddelka nam je prinesel le novega kapetana, ki naj nadomestuje ta oddelak, ki je bil — kakor vidimo sedaj — le pretveza, da se povsopne do ministerijalnih časti človek, ki v mornariških stvareh nima niti svojstev — diletanta. Skoro vso svojo karijero je napravil v Tirolu. V Trstu je živel le eno leto v službi — železniške uprave. Od kje naj jemlje poznanje potreb trgovinske mornarice?! — Ali še več!

Rjavé jih je vzel iz vode, Črné pa je osušil cepke s servijeto.

„Ali hočeta vsprejeti od mene cvetko v spomin na današnji dan?“

Z ljubkim smehljajem je ponudila vsakemu po eno plavordečo ciklamo.

„Ljuba, mlada gospa,“ je mrmral Rjavé ganjen.

„Samo naj mi to spravi kdo v svoje zanikrne verze,“ je zaklical Črné srdito in sumljivo pomežiknil z očmi.

Iduno je preželo subtilno omamljenje, neko lahko, fino čuvstvo sreče... Stisnila je jima roke in jima gledala v oči vsa ganjena... bilo jej je na jok in na smeh...

„Hvala vam, hvala vam!“ je ponavljala vedno zopet...

Potem se je obesila Deltenu pod pazduho in ga naravnost vlekla proč, kakor bi hotela okrajšati težko, bolešno slovo...

Rjavé in Črné, oba nista vedela, kako se je zgodilo... Naenkrat sta stala sama sredi malega salončka ob nepospravljeni mizi...

Svitoba električnih luči je zdrknila po kristalu brušenih kupic, preko srebrnega servisa za kavo in se zlivala v svilenih refleksi preko damastovega prta...

Mož nima niti pravih študij, ki so predpisane v Avstriji za konceptno službo na državni upravi. In če študij nima, ne more imeti — naravno — tudi potrebnih izpitov. Nedostaja mu torej vseh razpisov toliko s tehnične strani, kolikor tudi a—b—c v splošnosti na splošno-upravnem polju, kakor jo zakonito zahteva država. Vrh tega je to kričeca krivica za one, ki so z žrtvami na denarju in času dovršili vseučilišne študije. Naj so gospodje tam gori židje ali krščanski socijanci — pristranski so vsi!

Slučaj, o katerem govorimo, bi moral vzbujati homeričen smeh, če bi ne bil to toli žalosten simptom nesrečnega sistema, ki je prinesel že toliko zla v gospodarskem, upravnem, političnem in vojaškem pogledu. Niti neka visoko postavljena oseba ne more v Avstriji napraviti konca duhu osebne pristranosti, strankarstva, ki vlada v birokraciji. Od tod mora prihajati nezdrava uprava, ker so posamičniki na mesto, ki je zavzemlje, često priveli le osebni oziri. Možu, ki bi bil morda v ministerstvu za železnice na svojem mestu, dajajo mornariški referat.

Treba pobijati tak fatalni zistem, ki vse vodstvo v mornariških stvareh prenaša na Dunaj. Vse, kar se ukrepa na Dunaju, se dela le zato, da ugaja temu ali onemu, ali pa se opušta, kar bi utegnilo škodovati komu drugemu. Stvarni razlogi pa ne odločajo nič. Kdor pozna tiste gospode, katerih vsaki se čuti Wotana, došlega ravnokar iz Wahlhalle — se ne bo čudil tej naši sodbi. Zato tudi tisti gospodje nočejo umeti našega nasprotovanja in naše antipatije za izvestne institucije, ki pod pretvezo tržaških interesov povsopnejujejo le povišanje kake ljube osebe. Nam na obali, ki vendar umejemo nekoliko mornariško industrijo, že preseda to oviranje našega resničnega razvoja.

In oni gospodje si še domišljajo, koliko dobrega da store za Trst in Primorje sploh! Troši se res mnogo, ali kaj imamo mi od tega, ako se ta denar po nesposobnosti onih gospodov slabo troši — ako se ga v morje meče, kakor je n. pr. z milijoni za naša pristaniška dela?! Denarja naj se ne troši samo zato, da se more reči, da se je trošilo, ampak troši naj se, da se s tem kaj ustvarja! V to pa treba mož in ne avtomatov! Ne diletantov, ampak mož, kompetentnih v stvari!

V tem nesrečnem zistemu avstrijskem je mora, ki tlači upravo in mornariško industrijo. Mi na obali kličemo s polnim glasom, da treba napraviti konec z nesrečnimi protekcijami. Zahtevamo mož, ki bodo umeli svojo stvar, ki bodo kompetentni v mornariških stvareh; zahtevamo splošno reformo v mornariški upravi v smislu emancipacije tukajšnje lokalne mornariške oblasti, ki naj dobi lastnost in pomen centralne mornariške oblasti. Še-le potem bo možno varovati gospodarske plovbene interese v direktno korist Primorja in tudi vse države.

Na železniškem postajališču v Sv. Križu so bili, dokler ni prišel v Grljan sedanji postajenačelnik, lepaki tudi v slovenskem jeziku. Sedaj je izginil slovenski jezik popolnoma in vse je le nemško in laško. In na tej postaji izstopa dnevno najmanj po 120 domačinov-Slovencev. Le ob nedeljah in praznikih vidiš kakega Laha ali Nemca. — Pozivljamo upravo južne železnice, naj pouči one podrejene organe, kako da morajo spoštovati tudi jezik domačega ljudstva, po katerega tleh teče ta železnica.

Iz Sv. Križa pri Trstu. Pred nekaj časa se je naša društvena gostilna preselila v hišo Ivana Košute št. 6. In s tem je izginil iz gostilniških prostorov nabitni družbe CM., izginile so vžigalice in izginila je „Edinost“. Zavednim Križanom ne bo preostajalo drugega, nego da začno izvajati primerne posledice.

Zgodovina slov. naroda je naslov knjigi, ki jo je dr. sv. Mohorja izdela letos v res bogati opremi. Nočemo sedaj govoriti o vsebini knjige, o njeni tendenci itd., pač

Stala sta nepremično in zrla doli na cvetke, ki sta jih držala v roki... Potem sta segla oba v suknjo, izvlekla vsak svoj obrabljen usnjat portfelj, kamor sta skrbno položila plavordeče ciklame.

V tem trenutku je vstopil natak in oba sta se zdržnila, kakor da ju je kdo zalotil ob prepovedanem dejanju...

Natak je pričel pospravljati mizo.

„Pojdiva hitro,“ je dejal Črné.

Ogrnila sta svoji suknji in odšla...

Bila sta čisto tiho... tako majhna in pritiskana od nečesa...

Kmalu sta se zgubila v množici...

VI.

„Pojdiva peš,“ je dejala Iduna, ko sta z Deltinom stopila iz restavracije.

Zunaj je bil suh mraz... Temnomodro nebo je bilo posejano z bliščečimi zvezdami... Iz velikih mlečnih krogelj se je zlivala v mehkih valovih električna luč preko Praterske ulice. Ljudje so se gnelti mimo, voz je sledil vozu v nepregledni vrsti... Tu se je začel krik in kmalu je bila nakopičena gruča radovednežev. Začul se je smeh čisto

pa naj omenjamo neko „malenkost“. Naslovno stran knjige krasijo grbi dežel, v katerih bivajo Slovenci. To je dobra ideja, izvedena pa slabo, ker zastopani so le štirje grbi in sicer: Kranjske, Goriško-Gradišanske, Stajerske in Koroške. — Kaj pa grba Trsta in Istre, v katerih prebivajo tudi Slovenci, da ne govorim o beneških in ogrskih Slovencih! To vam znajo sosedje Lahi vse drugače. „Le cinque provincie“ tu, „le cinque provincie“ tam, na vseh prirreditvah grbi „njihovih“ „cinque provincie“, če biva v kateri teh tudi najmanjši preostanek njihovih ljudi. Celo na svojem Legnem „francobolli“ vidite grbe teh pet provinc. Če ima okrasek omenjene knjige kak idealen pomen, naj preskrbi družba sv. Mohorja, da se risba pri drugem snopiču v tem smislu prenaredi! — Saj menda pošilja družba svoje knjige tudi v Trst in Istro.

Debatni tečaj NDO je minolega petka zopet začel svojo plodonosno delovanje. Letos sta se oprijela tega velehvaležnega dela dr. Kisovec in učitelj gosp. Kos. Se svojim prvim poljudnim predavanjem si je pridobil dr. Kisovec ljubezen delavcev-poslušalcev in opravičeno upamo, da prihodnjega četrtka priteče trikrat toliko poslušalcev, poslušat prijazne in pametne besede mladega prijatelja delavkega stanu.

S svoje strani kar najtoplejše priporočamo našemu delavstvu, naj pridno obiskuje debatni tečaj „N. D. O.“, ker v izobrazbi dobivamo najmočnejše orožje v trdem boju proti mogočnim našim sovražnikom.

Kakor smo obveščeni, nameruje sedanje vodstvo NDO uvesti redni debatni tečaj tudi pri sv. Jakobu in v Šklednju. V soboto je zbral okoli sebe lepo število škedenjskih delavcev sedanji podpredsednik NDO, gospod Josip Jedlowski, ki je poljudno tolmačil delavstvu, kje tičijo glavni vzroki sedanjim neznošnim razmeram slovenskega delavstva.

NDO je torej, kakor vedno, prešinjena z najboljšimi nameni za delavstvo in sedaj je dolžnost naše inteligence, posebno pa mlajših in z delom ne preobremenjenih moči, da se postavijo v službo za dobro stvar in da prihitijo vodstvu NDO na pomoč. Saj naše delavstvo ne zahteva, da bodi vsak predavatelj vseučilišni profesor; ono zna ceniti ljubezen in dobro voljo vsacega. Na delo torej za naše slovensko delavstvo!

Vspored koncerta na korist CMD v soboto, dne 19. novembra 1910.

1. a) Dr. A. Schwab: „Slanica“, b) H. Ražem: „Studenček“, c) St. Pirnat: „Na Gorenjskem...“, mešani zbori pevškega društva „Adrija“. 2. A. Nedved: „Dijaška“, moški zbor s tenor solo, poje zbor „Vele-sila“. 3. a) Dr. G. Krek: Kakor bela golobica“, b) dr. B. Ipavec: „Ej tedaj...“ mešana zbor „Čitalnice“ pri Sv. Jakobu. 4. a) V. Mirk: „Kateri kerub“, b) O. Dev: „Kanglica“, c) A. Lajevic: „Mati in dete“, d) E. Adamič: „Otroške pesmi“. 1. Božji volek, 2. Uspavanka, 3. Jezdec; samospevi za sopran, poje koncertna pevka g. Mira Costapera - Dev. 5. J. Aljaž: „Zakipi duša“, moški zbor z bariton solo društva „Kolo“, 6. B. Smetana: Sekstet iz opere „Prodana nevesta“. 7. P. H. Sattner: „O nevihti“, mešan zbor, poje pevsko društvo „Ilirija“. 8. E. Grieg: „Nova zemlja“, za mešan zbor, bariton solo s spremljevanjem klavirja poje zbor „Zarja“.

Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov vabi in prosi vse svoje člane iz Trsta in s proge državnih železnic, da bi se udeležili javnega shoda, ki ga sklicuje personalna komisija v četrtek dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer v Staatsbeamtenkasino v Trstu in sicer z edino točko dnevnega reda: Vrstitev podržavljenih železničarjev v status državnih železničarjev. Upamo, da nihče, ki količkar more priti, ne bo manjkal pri tem za nas res tako važnem posvetovanju.

Ciril-Metodove sveče in milo razprodajo poleg že imenovanih še sledeči: Josip Bak, Jurij Černe, Fran Dobrila, Vek. Gomizel, Ivan Počkaj, Ivan Prelog, And. Pe-

izven tega trušča, kakor bi bil zamrznil v zraku...

Čim bolj sta prihajala izven mesta, tem tišje je postajalo. Nobene besede nista spregovorila...

Delten je prvi prekinil molk s čisto navadnim vprašanjem:

„Mari ti ne bo predalec hoditi peš do doma?“

Odkimala je z glavo.

„Ne! Čutim potrebo da hodim, da se utrudim... sicer ne dobim nikakega pokoja... Zadnji trenotki so bili tako lepi... tako čudežno nisem občutila še nikoli... To naše snidenje se mi je zdelo tako nasičeno v srečo... Kakor nekako darilo...“

„Imaš prav, dete, da umeješ stvar tako. Tudi v mojem smislu je bilo to darilo, izredno darilo. Kar se v tebi bori še s temo in negotovostjo, se je pri teh dveh že pri-rilo do popolne, zavedne jasnosti. Ostarela in osivela sta pri tem, a ob enem sta postala srečna, zmožna občiti srečo v plemenitem smislu... Morda bi ti bil lahko sestavil veselejšo družbo; — ali zdelo se mi je, da bi bilo nevredno tebe, ako bi te obdajal z manjvrednimi ljudmi.“

(Pride še.)

Deklica šla je po vodó z lepo srebrno kangljico, deklica je domov prišla, kanglica bila zlato vsa.

Hitro teče deklica k studencu; kar sliši se iz speva, kako se ji mudi. Vablji je motiv jagode, rdečke, in otroško žalostna pri-poved deklice o bolnem bratcu.

Tem izrednejša in vriskajoča pa je sreča, ko vidi deklica prej srebrno kang-glico sedaj zlato.

Kanglica bila zlata, zlata, zlata vsa — tako duhovito je izražena v Devovi pesmici, kakor ji ni najti primere kmalu v slovenski glasbi.

E. A.

Hrepenenje.

Ljubavna zgodba.

To je bilo prvokrat, da jej je kdo pol-ljublil roko; zato je postala kar rudeča in je bila vsa v zadregi. Dejala je pri sebi: „ali sedaj sem vendar poročena žena!“ Vendar ni vedela, kaj naj bi dejala obema v slovo. Povabil ju k sebi, tega si ni upala; to bi moral storiti Delten.

„Skoro bi bila pozabila svoje rože,“ je zaklicala naenkrat.

rich, Ant. Mihelič, Fran Stančič, Ciril Suč, Zgur in Popotnik.

Glavno zastopstvo za Primorsko ima g. Vek. Plesničar, v ul. Giulia št. 29. — Istotam je tudi za odobiti posamične steklene Tolstovrške stotine. Omenjati moramo, da se občinstvo še veliko premalo zanima za gori imenovana dva predmeta. Bodimo zavedni in učimo se od naših nasprotnikov, ki se jako zanimajo za vse, kar je koristno njih Legi Torej povsod zahtevajte edino le sveče in milo v prid družbi sv. C. in M. v Ljubljani!

„Narodni Delavec“ izide zopet prihodnjega petka, ter bo od sedaj vnaprej redno izhajal. Toliko na znanje onim, ki so se za stvar zanimali, kakor skrbni prijatelji našega na narodni podlagi organiziranega delavstva, in tistim, ki so se prehitro veselili, ker da je „N. Delavec“ (kakor bi oni želeli) za vedno — umrl.

Ruski kružok. Z veseljem konstatiramo, da je zanimanje tržaških Slovencev za priučenje raznih slovanskih jezikov jako veliko. Priglasilo se je v tekočem tednu k raznim slovanskim tečajem lepo število učeželjnih gospic in gospodov. — Z ozirom na vseslovansko razstavo v Pragi leta 1913 in v Moskvi 1915 vabimo uljudno interesirane, naj uporabijo to ugodno priliko, da se vpišejo v češki ali ruski tečaj ter da si pridobijo toliko znanja, da jim bo občevanje v imenovanih mestih olajšano.

Vpisovanje za slovensko stenografijo se bo vršilo prihodnji teden vsaki večer ob 7. uri v isti šoli ter se nadejamo da se prihodni mesec, ako ne prej, prične s poukom tega predmeta.

Na željo večine učencev, radi prepozne ure je bil odbor primoran prenesti pouk iz slovenščine (za začetnike) na 7. do 8. zv. Ako bi se priglasilo zadostno število učencev se uvede dva tečaja.

Danes zvečer ob 7.30 pouk za začetnike ruskega tečaja.

Razpis štipendijev. — Razpisana sta dva štipendija letnih osemsto (800) K za slušatelje kolokvijev in vaj, namenjenih učiteljskim kandidatom višjih trgovskih šol s slovenskim, hrvatskim ali italijanskim učnim jezikom. Prošnje je vložiti najkasneje do 15. decembra t. l. na ministerstvo za uk in bogočastje. Natančnejši podatki se dobe v „Wiener Zeitung“ od 13. nov. t. l. št. 260 stran 2.

Poziv. — Na pedsinočni predstavi v „Narodnem domu“ je bila neki obiskovalki galerije vzeta svilena šerpa. Lastnica pozna dobro ono osebo, ki je stala poleg nje. Zato jo pozivlja — da ne bo neprijetnih posledic — naj stvar nemudoma prinese ali dološnje vratarici „Narodnega doma“, gospej Biček.

Koledar in vreme. — Danes: Leopold, spoz. — Jutri: Edmund, škof.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne — 12° Cels. — Vreme včeraj: deževno. Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno in deževno. Zmerni vetrovi. Temperatura malo spremenjena.

Tržaška mala kronika.

Žali pive, krčmarja, redarje, oblati in cesarja! Tak strašen človek je 58-letni Fran Sbiša iz Trsta, ki je pedsinočjem v kavarni Montefiore razgrajal in žalil vse navzoče. Ko ga je redar opomnil, je pa zbežal in žalil, kar se je le dalo! Spravili so ga v luknjo.

Iz vele mestne luže. Nikolaj Bandel, star 22 let, vrvar iz Kopra — pravcat Don Alphonse — je živel na stroške prostitutke Milke Milković, stare 30 let. Ko pa denarja ni bilo, tedaj je on poskrbel za batine. Radi istega razloga, sta se oba pedsinočjem tako stepla, da bo ona morda celo zgubila oko. Oba sta bila aretirana.

Tat v kavarni. V nedeljo zvečer je prišel nekdo v kavarno „Alla Stella polare“, kjer je igral na biljard in je potem poskusil vkrasti suknjo, ki je visela na klinu. Toda zasačili so ga in poklicali redarja, ki ga je aretirali. Bil je to 30-letni Nikolaj Bibulich iz Pule. Bil je tudi prejšnji dan v isti kavarni, kjer je njegovo obnašanje že vzbudilo sum. Na policiji se je delal pijanega in, kakor da bi ničesar o vsem ne vedel.

Naše gledališče.

Naše gledališče pripravljajo znano in svetovno klasično igr

KOVARSTVO IN LJUBEZEN,
(Kaballe und Liebe)

ki jo je spisal nemški klasik Friderik Schiller. Ta igra uživa velik gledališki sloves. Upamo, da bo občinstvo to uvaževalo in bo številno posejilo to divno predstavo, zlasti, ker si gledališko vodstvo prizadeva, da bi nas seznanilo z vsemi, tudi najboljšimi deli svetovne literature.

O nedeljski toli lepo vspeli vprizoritvi smo prejeli daljšo zanimivo oceno, ki smo jo radi obilice gradiva morali odložiti za prihodnjo številko.

Književnost in umetnost

Knjiga o lepem vedenju. — Spisal Urbanus. Založila Katoliška tiskarna.

Med kulturnimi naredi so se že zgodaj razvila neka konvencionalna družabna pra-

vila občevanja med posameznimi ljudmi. Razvil se je takozvani bon ton, kakor pravijo Francozi. Človeku, ki se več ali manj ravna po teh pravilih, pravimo, da je olikan. Olike je del omike. Resnično omikan človek je tudi olikan. So pa tudi omikani ljudje, ki niso bogve kako olikani in narobe. Znano je, da večkrat največji učenjaki poznajo komaj temeljne pojme omike. Radi tega je nastalo vprašanje, ali je olike, ali so tista enotna, konvencionalna pravila v medsebojnem občevanju res potrebna.

Moderen človek mora odgovoriti: Da! Potrebna so ona pravila za izobraženca, da se s tem razlikuje od priprostega človeka, delavca in kmeta — pravijo ljudje, ki bi hoteli postaviti kitajski zid med inteligenco in takozvane nižje sloje.

Da tako naziranje ne odgovarja našim demokratičnim časom je jasno. Priprost človek potrebuje ravno tako omike, kakor izobraženec. Zato bodi naloga našega časa: demokratizacija omike in njenih pravil. Vsaj temeljni pojmi omike naj bi prodrli med najširše sloje. Seveda je v prvi vrsti dolžnost omikanih ljudi, da poznajo pravila omike. Samo izobražen človek prihaja večkrat v položaj, ko mora svoje vedenje uravnati po gotovih pravilih. Dobijo se pa, žal, tudi med izobraženci ljudje, ki pravijo, da je to „frakarsko“, da se človek, ki mora paziti na ta pravila, ne more svobodno gibati. S takimi ljudmi, katerih je pa, hvalabogu prav malo, se ne izplačuje debatirati. Nič ne opraviš, ali pa težko kaj. Priznamam pa, da se večkrat in rado pretiruje, in to zlasti pri Francozih in Špancih. Francozka in španska etiketa sta splošno znani. Na dvoru Ludovika XIV. je bilo natančno določeno, kateri služabnik obleče kralju desni, kateri levi rokav.

Za taka pravila se pač nihče ne more navduševati, ker so že prekorščila okvir resnične omike. Toliko na splošno.

Kar se tiče „Knjige o lepem vedenju“, je treba priznati, da je pisatelj na 236 straneh zbral vse, kar mora moderen človek poznati v tem oziru. Knjiga se ozira na najmanjše posameznosti, tako, da vsakdo lahko najde, česar želi. Govori o splošnih pravilih, o vedenju na ulici, v družbi, v javnih lokalih, zabavah, plesu, koncertu, gledališču itd. Daja pojasnila, kaj je treba vkrpati pri krstih, porokah, pojedinah, soarejah, obiskih, jour-fixih itd.

Sploh je knjiga vsestranska, bo dobro služila vsakomur. Slovenske družine so preplavljene z nemškimi proizvodi enake vrste. Sedaj tega ne bo več treba. Zato toplo priporočamo knjigo slovenskim rodbinam. P.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Trst“. Danes tambaška vaja. V petek pevška vaja. Novi pevci dobrodošli!

Čitalnica pri Sv. Jakobu opozarja vse pevke in pevce na pevsko vajo, ki se bo vršila danes, v torek, točno ob 8. uri in pol zvečer. Ker je nastop pred durmi, prosimo, naj nihče ne izostane.

Ples na korist CMD priredi podružnica CMD v Sv. Križu pri Trstu v nedeljo dne 20. t. m. v dvorani g. Jakoba Magajna. Začetek ob 4. uri pop.

Akad. tehn. društvo „Triglav“ v Gradcu si je na svojem prvem občnem zboru dne 5. nov. 1910 izvolilo za zimski tečaj 1910—1911 sledeči odbor: predsednik Anton Hrovat cand. med., podpredsednik

Svarilo. Pri nakupovanju kavine primesti občinstvo vse premalo pazi. Marsikdo zahteva kar kratkoma v trgovini „cikorijo“ in vzame, kar mu prodajalec da v roko. To ni prav. Treba je izrecno zahtevati „Kolinško cikorijo“ ali „Kolinško kavno primes“, potem še-le bo dobil v resnici izvrstno kavno primes. Vsakdo naj smatra za svojo dolžnost, da zahteva vedno in povsod edino le to kavno primes, ki jo izdeluje „Kolinška tovarna v Ljubljani“, edino slovansko podjetje te vrste na vsem slovanskem jugu. Opozorjamo, da dobiva od prodane Kolinške kavne primese „Družba sv. Cirila in Metoda“ lep letni prispevek. Čim več se bo te kavne primese prodajalo, tem večji bo ta letni prispevek. Zato še enkrat: Zahtevajte povsod edino-le „Kolinško kavno primes“.

Knjigoveznica

G. ANOBEL - Trst
ulica A. Manzoni št. 4

Izvršujejo se vsakovrstna knjigoveška dela z vso preciznostjo. Specijalita: vezanje trgov. registrov. Razne galanterije. Kartonažna dela itd. Vezava romanov 50 stotink. Tovarna škatelej po zelo nizkih cenah.

Sebastiano Zamagni

Trst, Via dell' Istria št. 28
— nasproti šolam —

Zovarna cementnih plošč

delanih na roko iz najboljšega materiala. Zaloge ima na razpolago vedno dovolj blaga.

Odlikovana pekarna in sladstičarna

z zlato kolajno in križcem na mednarodni obrtni razstavi v Londonu leta 1909

Acquedotto 15 - Podruž. ul. Miramar 9

naznanja slavnemu trikrat na dan svež kruh. občinstvu, da ima. Prodsalca je tudi dobro pres rblj na z vsakovrstnimi biškoti posebno za čaj. Ima razna fina vina in likerj v buteljkah in fine desertne bombone. Sprejema naročila za vsakovrstne torte, krokatc itd, kakor tudi vse predmete za speči. Ima tudi najfinjšo moko iz najboljših mlinov po najnižji ceni. Brezplačno dostava na doma. — Priporoč se slavnemu občinstvu z odliču aprstovanjem

Vilko Skerk : Trst

Mnenje g. Dr. C. Brezovsky, primarija, Ujvidek

G. J. SERRAVALLO

Trst.

Z Vašim izdelkom SERRAVALLOVO KINA-VINO Z ŽELEZOM (Vino di China Ferruginoso Serravallo) napravil sem razne poskuse, posebno z otroci, in vspehi so me popolnoma zadovoljili. Radi izvrstnega okusa jako ugaja otrokom, ki je kaj radi jemljejo.

UJVIDEK, dne 23. novembra 1908.

Dr. C. BREZOVSKY.

POHIŠTVO

SOLIDNO : in : ELEGANTNO

PO ZMERNIH CENAH

RAFAELE ITALIA

TRST - VIA MALCANTON - TRST

kinematograf „Adria“

Elegantna dvorana, sestavljena po najmodernejših načrtih.

Vsaki torek, četrtek in soboto nov program.

VSTOPNINA : I. mesto 30 vin., otroci in vojaki 20 vin. II. mesto 20 vin., otroci in vojaki 10 v.

GRAMOFONI :: HELVETIA

so najboljši radi mičnega in melodijoznega glasu in trpežnega stroja. NIZKE CENE. Bogat izbor slovanskih in hrvaških plošč. Na zahtevo ceriki brezplačno Automati — za gostine —

TRST, ul. Barriera vecchia št. 11, III. nadstr. TRST.

„Caffé Goldoni“

Trst Piazza Carlo Goldoni št. 2

Pijače nara ne la prve vrste. Časopisi in ilustracije. POSTREŽBA TOČNA. Za obilen oblik se najtošeje priporoča FRANJO MARINŠEK.

Pristni · dolenjski

Cviček

edino v ČEŠKI GOSTILNI

.. v ulici Belvedere ..

Širite „Edinost“

Trst - Via Arcata - Angolo via Sapone št. 9 - Trst

„All' Artigiano“

Trst, via Arcata -- Angolo via Sapone 9

izgotovljene obleke

za moške in dečke. -- Izbor hlač in srajc za delo.

Trst - Via Arcata - Angolo via Sapone št. 9 - Trst

Na obroke! JAKOB DUBINSKY Na obroke!

TRST — ulica dell' Olmo št. 1, II. nadstropje — Trst

Velika izbora izgotovljenih oblek za gospode in manufakturnega blaga

ter moške in ženske suknje.

UGODNI POGOJI ZA PLAČILA NA OBROKE.

Cene brez konkurence.

Hrašovec France cand. iur., tajnik Ivan Marselj stud. iur., blagajnik Janko Košan cand. iur., knjižničar Fran Stamol cand. med., gospodar Miroslav Kuhelj stud. iur., odb. nam. Miroslav Schmidinger cand. iur., revizorja Ljudevit Jager cand. geod. in Martin Ogorevc cand. med.

Vesti iz Goriške.

Na občinskih volitvah v Biljani zmagali naprednjaki. Iz Goriške prihajajo v zadnjem času za razpoloženje med ljudstvom jako značilne vesti. Na občinskih volitvah zadnje čase je izgubila Gregorčičeva stranka vrsto pozicij. To je dobro znamenje za zavednost našega ljudstva na Goriškem.

Občinske volitve, ki so se vršile v zadnjem času, so najboljši odgovor na vse to, kar sta uganjala Gregorčič-Pajer s svojimi mameluki. Ti glasovi so glasen memento onim, ki so toliko grešili, računaje na nevednost ljudstva. Ti glasovi morajo vpliti novega poguma, njim, ki so hoteli že obupavati nad usodo naroda, misleč, da mu je usojeno, da pogine v lastni apatiji. Ta narod pa je pokazal, da nikoli ni voljan, kloniti brezpogojno svojega tilnika, da ima tudi njegova potrpežljivost svoje meje. Za drugimi občinami je Gregorčičeva stranka izgubila sedaj — glasom brzojavke, ki smo jo prejeli sinoči — občina Biljana v Brdih. Pomen tega dogodka moremo umeti popolnoma šele, ako se spominjamo, da so na zadnjih deželnozborskih volitvah dobili v tej občini napredno-agrarni kandidati po 45, in klerikalni — po 193 glasov!

S tem pa seveda nečemo trditi, da so volilci v Biljani in drugih občinah kar čez noč postali iz klerikalcev naprednjaki.

Na vsaki način pa je ljudstvo na Goriškem pokazalo pri občinskih volitvah, ki so se vršile v zadnjem času, da ima v sebi dovolj razsodnosti, da zna misliti in razsojati. Kakor je začelo torej to ljudstvo danes obračati hrbet Gregorčičevi stranki, tako ga utegne obrniti jutri naprednjakom, ako si ti ne bodo znali ohraniti zaupanja ljudstva. Ta preobrat je zato v resno svarilo tudi protiklerikalni struji na Goriškem.

Gospodarstvo.

— C — Zvišanje cen cinka. Vsled velikega konzuma cinka v industrijske namene zvišale so se cene za 5—7 in pol mark.

— C — Novi denarni zistem v Rusiji. Ruski finančni minister je pripravil nov zakon o denarnem sistemu. Ker se smatra, do so sedanje denarne jedinice, kopejka in rubelj, prevelike, napravijo se dvakratno manjši denarni tipi, tako, da se sedanji kosi od 3, 5, 10, 20, 25 in 50 kopejk zamene s kosi od 2, 4, 8, 16, 32 in 64 kopejk. — Matematik Garc je izdelal zakonski projekt o novem denarnem sistemu.

— c — Trgovina Bosne in Hercegovine. Izvoz živine leta 1909 je iznašal 266.940 glav nasproti 274.063 v lanskem letu. Uvoz živine je bil 31.051 nasproti 19.612 kosov v letu 1908.

Trgovina živine se je zvišala v dveh smereh. Izvozilo se je 85.394 (l. 1908. 69.185), uvozilo pa 18.148 (9.685) kosov. Izvoz ovac je padel od 122.054 na 89.308 glav.

Trgovina kož je bila prilično nepremenjena. Izvoz je bil 12.306, uvoz pa 7.720.

Nestalen izvoz prašičev se je zvišal in to za 10.751 glav. Izvozilo se je 26.118 živih ovnov in 44.611 zaklanih (l. 1908. 18.220).

V prometu z blagom bil je uvoz 8.173.418 qu. (l. 1908. 3.329.162 qu.) in izvoz 10.796.580 qu. (l. 1909. 10.563.424 qu.)

Po vrednosti je ves uvoz leta 1909 iznašal 139.539.540 (l. 1908. 121.689.385) in izvoz 122.979.368 (l. 1908. 108.951.274) kron. Potemtakem je lanski bosanski trgovinski deficit iznašal 16.559.172 K.

Najmočnejši bosanski izvozni artikl, les, se drži na navadni višini, 7 mil. met. cent. Vsled slabe letine je izvoz suhih češpelj padel od 6.059.680 na 4.90.663 qu. To je tudi vzrok deficita v bosanski trgovinski bilanci, če tudi je bil lanski izvoz večji, nego v predlanskem letu.

Razne vesti.

Ogromen legat za češko akademijo znanosti. Kakor poročajo češki listi, je dne 4. t. m. umrl v Pragi stavbeni svetnik Anton Wiel. Pokojnik je zapustil v svoji oporoki ves svoj imetek, ki znaša nad milijon kron, češki akademiji cesarja Frana Josipa za umetnost, znanost in književnost.

Umrli v starosti 117 let. Iz Budimpešte javljajo: V občini Nagy-Darkany je umrla neka ženska, ki je dosegla starost 117 let. Ta najstarejša ženska na Ogrskem ni bila nikdar bolna. Od njenih 6 otrok sta dva sina stara 90 oziroma 83 let, ena hči pa 85 let.

Češki „Narodni Dom“ na pruski meji. V Šumbeurgu pri Tannwaldu so otvorili Čehi teh dni slovesno svoj „Narodni dom“.

Inženir utonil. Iz Celovca poročajo: Dne 9. t. m. je pri kolavdaciji dravskih

zgradb ponesrečil deželenovladni inženir Anton Wieser. Ladija, na kateri se je nahajal Wieser, je namreč nasedla, na kar je hotel Wieser plavati k bregu; toda izgubil je v valovih in utonil.

Donavsko ravan bosta znanstveno preiskavali dve nalašč v ta namen sestavljeni komisiji iz Budimpešte in Zagreba. Komisiji se delita v 11 odsekov. Vse delo bo trajalo najmanj 15 let.

14 odsekanih glav mladih deklic v Kovčku. Med prebivalci mesta Vilne je silno razburjenje. Na kolodvoru je bil oddan kovček, v katerem so našli 14 odsekanih glav mladih deklic. O morilcih ni sledi.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj lns. oddelku.

Proda se ljudska kavana in mlekar. dobro upr. ljana z gotovim dobičkom, na lepem prostoru, z malo najemnino, zaradi selitve v Ljubljano. V č se izve: Via Molin a vento št. 70. Agencija Siberna. 1926

Nova hišica, 400 setnjev zemljišča se proda za 1.000 kron. Druga hišica s hlevom 140 setnjev zemljišča za 6000 K. Via Nuova 47, I. (1929)

Pod jako ugodnimi pogoji se proda ali odda v najem hiša z vroom oddelna dve miniti od postaje državne železnice, pri glavni cesti v St. Petru pri Gorici. Več se poizve pri Petru Gruden & drug., Gorica. Stolni trg 9. 1929

Josip Trampuš Trst, ulica Industrijska št. 3 (St. Jakob) priporoča svojo pekarnico. Večkrat na dan svež kruh. Zaloga mora vsake vrste iz prvih mlincev. Vino in likerji v steklenicah. Sladčilo in biškoti. 1929

Prodajalna pacirja, galanterije se takoj radi boleznih proda. Nizja najemnina centralna leza. Via Molin a vento 70. Ziberna. (1883)

Obiskujte žganjarno AVUGUSTA DEL-AGNOLO Trst, V. Riborgo 1 - V. Malcantone 20. - Vina, likerji, sirupi, sladčilo in konfekture tu in inozemskih tordk. KONJA ZA PŘEVOZ v steklenicah 1/2, Kron 1.40; 1/4, 80 stot. - Pošiljatve na deželo.

Odda se meblirana soba v ulici Barriera št. 22, IV., desno. 1889

Zemljišče na prodaj v Rojanu pri cesti nad cerkvijo v malih parcelah in po nizki ceni. (Denar za zidanje se tudi vdobi. Več se izve pri upravi „Edinosti“. 1842

Stenograf več slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, dober strojepec, z večletno prakso, prosi mesta. Naslov Inzeratni oddelk Edinosti 1904

Stara grška žganjarna : v Trstu, V. Cavana 5. Tu se dobi bogata izbira likorjev; specialitete: grški in francoski konjak, kranjski brinjevec, kranjski slivovec in brskli tropinovec in rum. Cene nizke. Izbira grenčic. Naščiice in zapenci. Grška masti iz Šija. — Se priporoča Andrej Antonopula.

Zivčne bolezni in bolezni srca zginejo, ako se uporablja naše patentirane kopejki z oglikovo kislino. Vir zdravlja za vsako hišo. Najizbornejši aparati za masažo. Prospekti brezplačno pri inženirju F. Lipovskij, Praga II. 506. 1784

G. De Vecchi & S. Skerl nasledniki A. FONDA

Trst, ulica del Bosco št. 17, Trst

zaloga • ovsa klaje in otrobov.

SENO prve vrste po 7 K. Oves Ben po 17 K. Detolja po 7 50. Ograki oves po 19 K. Otrobi „V“ po 15 50 K. — Po 100 kilogramov za molo za razprodajo

SLOVENCI! Zahtevajte po vsod „Tolstovrsko slatino, ki je edina slovenska slatina in se lahko meri z vsako kisljo vodo.

Odprla se je nova trgovina

STRUKEK & SEU - TRST

Via San Antonio št. 12

Drobničarje. Igrače in potrebščine za potovanje. — VELIK IZBOR perila ovratnikov, NAINIŽJE CENE. zapestnic, ovratnic, sracij itd. NAINIŽJE CENE.

K. Pfeifer in sinovi -- Trst

ulica Bartoletti (Centrala: PRAGA - ŽIŽKOV)

SPECIJALITETA LIKEROV.

Tovarna konjaka, rum, vermuta in marsale. Španska in šampanjska vina. Veletrgovina s čajem

USTANOVLJENA LETA 1881.

Odlikovana na razstavi v Pragi leta 1908 s častno diplomo in kolajno.

Robert Cian, urar Trst, V. Carlo Ghega št. 8, prodaja žepne in stenske ure ter sprejema vsako popraviljanje po nizki ceni z dvoletnim jamstvom. 1712

Proda se hiša, 8 pr. storov in klet, 700 kva dratnih metrov zemlje pripraven prostor za gostino ali prodalno. C na merna. — Obrniti se na Josipa Mačusa, Kronberg pri Gorici št. 98 1899

Naznanilo.

Naznanja se slavnemu občinstvu, da se nahaja dobroznana trgo- **VATOVEC** : vna javstvin : : (prej trg Barriera vecchia) sedaj ul. Istituto 25 (vogal ul. Manzoni 1)

Zaloga testena domačega pridelka, „PEKATETE“ z LIERS E BI TRICE, tuvaj pridelka in napolitan-skega. Zaloga olj iz oljk, vin-kega jesiba kave, slad kaja itd. Posebnost: vina domača in zunanja, v steklenicah in pivo. Toplo se priporoča slavn občinstvu in svojim prijaznim cenjenim odjemalcem. Naročnine po pošti od 5 klgr naprej se izvršujejo po nizkih cenah.

EMPORIUM gramofonov, plošč in druge potrebščine

E. ZANETTI Trst, ulica Cavana 4. Najbolje okrbljena zaloga dežele. Izbira plošč: velikih, d ojnih, ovanških po 2 K komad. Vse druge znam-e z 20% odb. tak. Krasi gramofoni po 18 kron Veliki popustki preprodajalcem. Katalogi zastoj. — Popraviljanje.

Krojačnica za civiliste in vojake : **Franjo Polanec**

v Trstu, via S. Giacomo (Corso) 6 II. n. Priporoča se slavnemu občinstvu in vojskav za v-ako vrstna dela. Blage prve vrste, delo solidno, cene zmerno.

Bogomil Pino

prvi urar v Sežani ima svojo novo prodajalnico : ur v TRSTU, ulica V. cen, Bellini 13 nasproti cerkve sv. Antona novega. Vsakov. verižic po tov cenah.

Razstava : pohištva

VEDNO V ZALOGI: moderne in gosposke spalne sobe in jedilnice iz amer. orehovine, hrastovine in mahagonije; pisalne mize in obešalniki za obleke. Prodaja po konkurenčnih cenah. Via Madonna del Mare št. 6 REZBARSKA DELAVNICA.

Jabolka :

fine, namizne: 100 klgr od Kron 16— do 24— iz kolodvora Litija in po postnem povzetju : J. Razboršek razpo ilja : J. Razboršek v Smartnem pri Litiji (Kranjsko). Ena korbica 5 kilogramov franco Kron 240.

Stara in dobrodoča velika restavracija v bližini kolodvora južne železnice v Trstu, se proda z vso opremo. V hiši, kjer je restavracija se morda dobi tudi v najem prvo nadstropje za hotel. Restavracija je razdeljena v dva dela: salon in predvorana, kjer se dobi vino in jedi po nižjih cenah. Dvorana je pripravna za koncert. Pred restavracijo je veliki prostor za mize. Informacije daje upravitelj Inzeratnega oddelka „Edinosti“ pod št. 2117. 2117

Štiridesetleten mož z majhno kvelejo, diplomirani kemik in lekarnar, m roditelja, bivši vladni uradnik, časnikar in pisatelj, zmožen vsakovrstnih poslov, pozna hrvaščino, italijanščino, nemščino, turščino in albanščino, najboljša spravevala iš e nemeške in tukaj ali zunan. Obrniti se na Inzeratni odsek Edinosti. 200

TRŽAŠKI SLOVANI In posebno oko išni ki prihajajo v mesto po raznih opravilih, imajo najlepše in najprijetnejše zbirališče v dobroznani

:: Kavarni Universo :: ki se nahaja na trgu pred Narodn. domom št. 1, upravn. nasproti restavracije „Balkan“. V kavarni so poleg izvrstne kave na razpolago vsakovrstni likerji in razni slovenski, nemški in laški časniki in vs. boljše ilustrir. revije. Za obilen obisk se priporoča **FRANJO BOJC.**

ANTON REPENŠEK

književnik v Trstu, via Cecilia 9 priporoča slavnemu občinstvu svoje moderno urejeno delavnico, v kateri se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela točno in po zmernih cenah. SVOJI K SVOJIM!

GOSTILNA

„Andemo da Pašo Bako- vič i Šehovič“

Trst, Barriera vecchia 32

Toči se vino in pivo prve vrste. Domača kuhinja vedno gotova z gorkimi in mrzlimi jedili. Za obilen obisk se priporoča slavnemu slovenskemu občinstvu.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

Dr. J. Čermák || V. Tuscher

: zobozdravnik : koncesij. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. n.

TRATTORIA

„All' Antica Pompei“

Trst, Piazza Carlo Goldoni 4

Priporoča se slavnemu občinstvu. — Toči se izvrstno vino: teran, istrsko, furiansko in belo. Sinfaldsko pivo. Domača kuhinja z raznovrstnimi mrslimi in gorkimi jedili. — Za obilen obisk se tople priporoča **FRANJO MARINŠEK.**

Izprašana BABICA

: Marija Pinter :

Trst, ulica Acquedotto 98 I. n.

se priporoča cenj. gospem.

Tudi pismentim potom.

Otvoritev nove slovenske trgovine!

Čevljarska zadruga v Mirnu pri Gorici naznanja, da je otvorila v Trstu, v ulici Barriera vecchia št. 28

prodajalno obuval

LASTNEGA PRIDELKA

Zadruga izdeluje vsakovrstna obuvala od najprijetnejšega do najslabjega ter sprejema tudi poprave. Priporočamo se torej slavnemu občinstvu, da se poslužuje vedno izdelkov naše zadruge, a bude najslabno obduvalo tudi prepričano, da se bo z našimi izdelki zelo zadovoljilo. Cene zelo nizke. **NAROČBE SE IZVRŠUJEJO TOČNO.**